

Працюючи над термінологією, потрібно звертати увагу на міждисциплінарні зв'язки. Тобто бажано приділити увагу вивченню специфічної лексики під час викладання відповідних розділів на заняттях із англійської мови професійного спрямування, а також української мови як іноземної.

УДК: 372.881.111

Андрій Виселко

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, Україна

ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ ЗА МЕТОДИКОЮ ЗАНУРЕННЯ

Andrii Vyselko

Alfred Nobel University, Dnipropetrovsk, Ukraine

TEACHING UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE THROUGH IMMERSION

У сучасних умовах становлення України як одного з світових освітніх центрів, на передній план все більше виходить навчання української мови як іноземної. На жаль українська мова як засіб навчання іноземних студентів використовується далеко не в усіх ВНЗ України, що обумовлює недостатність досліджень з методики викладання української мови як іноземної.

У той же час у країнах Північної Америки та Європи навчанню мови як засобу навчання приділяється чимала увага. Одним із напрямків педагогічної практики та досліджень є так зване іншомовне занурення, яке передбачає викладання різних немовних дисциплін шкільної або вишівської програми засобами іноземної мови, якою мають оволодіти ті, хто навчається.

Іншомовне занурення у вказаному вище сенсі вже десятиріччями дуже широко використовується у Канаді і США [5] і, під назвою *CLIL – Content and Language Integrated Learning* [4], – набуває все більшої популярності у Західній Європі. В Україні з проблем такого занурення у системі вищої професійної освіти захищені лише три дисертації, опублікована одна монографія [2] і то вони стосуються англomовного занурення, хоча воно може ефективно використовуватися як для навчання іноземних мов

українських студентів, так і для навчання української мови іноземних студентів.

Іноземні студенти, які прибувають в Україну на навчання у вересні – січні, після закінчення підготовчого відділення ані за рівнем своєї мовної підготовки, ані психологічно здебільшого не готові для вивчення фахових дисциплін українською мовою. Зважаючи на це, вважаємо доцільним застосування варіанта методики занурення, розробленого нами в рамках дисертаційного дослідження [1], що може бути впровадженим в курсах профільних дисциплін на підготовчому відділенні і сприятиме підготовці іноземних студентів до роботи в програмах повного українськомовного занурення, якими по суті і є курси фахових дисциплін на бакалавраті.

Оскільки іноземні студенти підготовчих відділень мають повну середню освіту і, відповідно, базові знання з основних предметів шкільної програми, які вони отримали на батьківщині, основною метою викладання профільних дисциплін типових навчальних планів підготовки іноземців до вступу до ВНЗ є оволодіння українськомовною термінологією відповідних дисциплін. За таких умов застосування методики занурення з опорою на знання змісту профільної дисципліни, які у нашому випадку іноземці отримують рідною мовою на Батьківщині, робить процес оволодіння термінологією природним і безболісним, оскільки у запропонованому варіанті занурення навчання мови здійснюється в основному мимовільно, хоча і з забезпеченням студентів мовною підтримкою.

На практиці опрацювання кожної теми курсу профільної дисципліни за методикою занурення методично організовується наступним чином:

1. На першому з двох двогодинних аудиторних занять за темою робота починається з інтерактивної лекції, яка розраховується на 40 хвилин говоріння викладача-лектора, але реалізація усіх інтерактивних елементів у ній робить загальний час таким, який дорівнює 80% усього часу заняття.

2. Після лекції на тому ж занятті здійснюється і робота із забезпечення мовної підтримки та допомоги студентам. Ця робота здебільшого пов'язана з виконанням вправ, які орієнтовані на лексичний, головним чином термінологічний, матеріал лекції і слугують для того, щоб дати студентам можливість повністю зрозуміти та опанувати цей матеріал для подальшого використання в українськомовній комунікації в процесі роботи над темою. На таку роботу та вправляння відводиться не більше 20% часу заняття.

3. Між першим та другим заняттям з теми дві години відводяться на позааудиторну самостійну роботу студентів. Завдання, яке в цьому випадку вони завжди виконують, полягає в індивідуальному та/або груповому опрацюванні матеріалів з теми для підготовки до семінару. Студенти мають опрацювати два види таких матеріалів: а) набір загальних для всієї

академічної групи автентичних українськомовних текстів, дібраних викладачем та розданих ним наприкінці лекції для індивідуального опрацювання; б) матеріали для читання, які студенти мають самостійно знайти в Інтернеті на рекомендованих викладачем автентичних українськомовних сайтах та опрацювати. Цей вид роботи суттєво розширює інформаційну базу студентів у роботі над темою, даючи можливість використовувати головну перевагу Інтернету [7] – бути джерелом значного обсягу автентичної іншомовної інформації.

4. Друге аудиторне заняття з кожної теми починається з семінару, на який відводиться до 50 хвилин. Протягом семінару під керівництвом викладача студенти обговорюють українською мовою усі питання з теми. У дискусії студенти мають використовувати не тільки матеріал лекції, але й інформацію, що вони здобули, працюючи над текстами. В ході семінарів обов'язково практикуються і презентації студентів з теми (три п'ятихвилинні презентації).

5. Друга частина цього ж заняття (до 30 хвилин) відводиться на вирішення студентами практичних завдань із теми. Цей процес найчастіше організується як робота студентів у парах та малих групах, тобто як кооперативне навчання [3]. Використовуються і проблемні запитання, відповіді на які студенти дають індивідуально або після обговорення у малих групах.

6. Домашнє завдання, яке отримують студенти після другого аудиторного заняття для виконання протягом останніх двох годин позааудиторної самостійної роботи над темою, полягає у написанні письмової роботи українською мовою з вирішення практичного завдання на основі опрацьованого матеріалу. Студенти повинні здати написану роботу викладачеві для перевірки на наступному занятті, тобто на першому занятті з нової теми. Викладач при виключно письмовій перевірці коментує та оцінює не тільки зміст письмової роботи, а й її мовну форму, що також є мовною підтримкою для студентів.

7. У процесі роботи над курсом профільної дисципліни студенти виконують і проектні завдання [6]. Результати цього виконання доповідаються на останньому підсумковому занятті в курсі, яке служить для контролю всіх результатів навчальної роботи в ньому.

Викладене вище можна наочно представити у вигляді моделі (Рис. 1.):

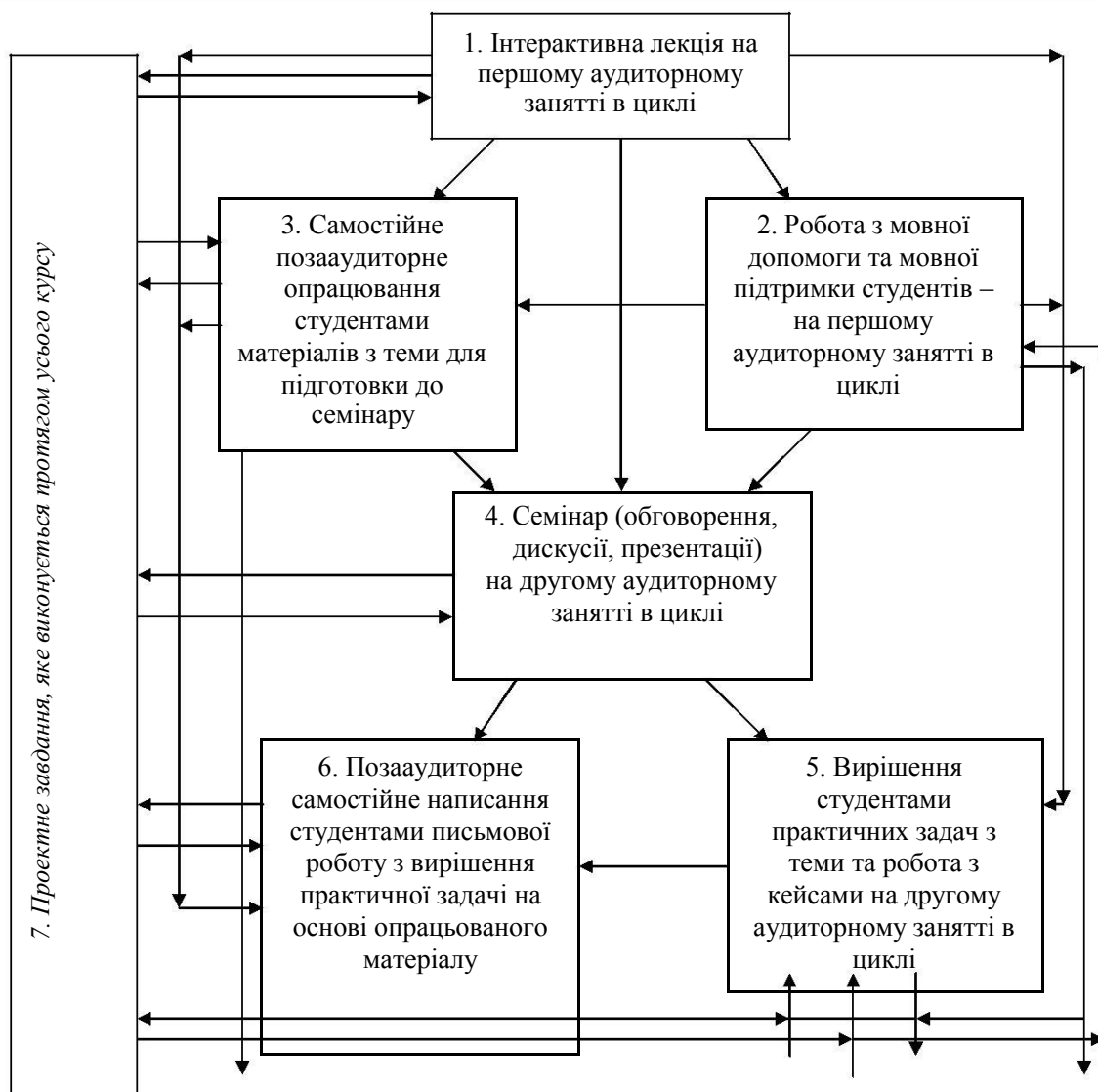

Рис. 1.

Модель методичної організації навчального процесу за методикою занурення

Представлену модель методичної організації навчального процесу на матеріалі вивчення однієї теми в будь-якому з курсів можна розглядати як типову схему побудови одного циклу занять за методикою занурення, і ретельне слідування їй сприятиме мовній підготовці студентів-іноземців до повноцінної роботи на першому курсі ВНЗ.

Література

1. Виселко А.Д. *Формування англомовної компетентності майбутніх економістів-міжнародників в продуктивних видах мовленнєвої діяльності: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 – теорія і методика навчання: германські мови* / А.Д. Виселко. – К., 2015. – 22 с.
2. *Методика англоязычного погружения в обучение английскому языку и специальным дисциплинам в экономических вузах. Монография* / [О.Б. Тарнопольский, В.Е. Момот, С.П. Кожушко, З.М. Корнева, А.Д. Выселко,

- В.А. Жевага]*; под общей и научной редакцией *О.Б. Тарнопольского, В.Е. Момота и С.П. Кожушко*. – Днепропетровск: ДУЕП, 2008. – 236 с.
3. *Cooperative language learning: A teacher's resource book / Carolyn Kessler, Editor*. – Englewood Cliffs, NY: Prentice Hall Regents, 1992. – 257 p.
 4. *Coyle D. CLIL – a pedagogical approach from the European perspective / D. Coyle*. // *Encyclopedia of language and education. Vol.4: Second and foreign language education/Ed. By Nelleke van Deusen-Scholl and Nancy H. Hornberger*. – New York, NY: Springer, 2007. – P. 97-111.
 5. *French immersion: Process, product and perspectives / Compiled by S. Rehorick and V. Edwards*. – *The Canadian Modern Language Review*, 1994. – 428 p.
 6. *Fried-Booth D.L. Project work / D.L. Fried-Booth*. – Oxford: Oxford University Press, 1996. – 89 p.
 7. *Warschauer M. Internet for English teaching / M. Warschauer, H. Shetzer, C. Meloni*. – Alexandria, VA: TESOL, 2000. – 176 p.

УДК 81'23:378.147

Гуськова О.Д., Марічереда Л.С.

Одеський національний політехнічний університет, Україна

ДО ПИТАННЯ ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРАКТИКУ НАВЧАННЯ НАУКОВОМУ СТИЛЮ МОВЛЕННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ПІДГОТОВЧОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Huskova E.D., Marichereda L.S.

Odessa National Polytechnic University, Ukraine

ON THE IMPLEMENTATION OF INTERACTIVE TECHNOLOGIES IN TEACHING PRACTICE SCIENTIFIC STYLE OF SPEECH OF FOREIGN STUDENTS PREPARATORY FACULTY

На сучасному рівні навчання іноземних студентів науковому стилю мовлення обов'язково виникає питання: «які технології є результативними?» щодо до цілей, які поставлені.

У педагогічній практиці навчання студентів-іноземців, як це було й раніше, переважають технології інформаційного характеру, тобто традиційні, які мають свої переваги: чітку організацію навчального процесу,